UNIDADE 5. ACTIVIDADES DE REPASO

1. Responde ás seguintes preguntas:

a) Que feitos salientarías no goberno de Diocleciano?
b) En que consistía o sistema de goberno e sucesión chamado Tetrarquía?
c) Cando se promulgou o Edicto de Milán? Que importancia tivo para o cristianismo?
d) Investiga de que provincia do Imperio era orixinario o emperador Teodosio e menciona outros emperadores que tamén o foron.
e) Que repercusión tivo que Teodosio alistase aos godos no exército romano?
f) Quen foron Honorio e Arcadio?

NOTA: para realizar os seguintes exercicios convén utilizar o vocabulario.

2.

a) Indica a que tema pertencen os seguintes substantivos expresados en xenitivo plural:
partium, honōrum, ignium, siděrum, exemplarium, agmĭnum,legum, navium.
b) Escribe os casos que se piden de:
arx, arcis: acusativo plural, xenitivo plural e ablativo singular.
ignis, ignis: ablativo plural, ablativo singular e nominativo plural
calcar, calcāris: acusativo singular, acusativo plural e ablativo singular.
c) Declina conxuntamente **testis miser**.
d) Analiza e traduce as seguintes formas verbais:
delectabĭtur, delectantur, delecter
repiebātur, rapiēris, raperentur

3.

a) Analiza e traduce as seguintes oracións:
A magistris clarōrum virōrum mira facinŏra narrabuntur.
Avium ova cibum hominĭbus dant.
Magnae urbes, alti montes vallesque amoenae viatōres delectabunt.
b) Converte en activa ou pasiva, segundo corresponda, as oracións anteriores.

4.

a) Explica a evolución fonética das consoantes finais nas seguintes palabras latinas:
tempus, fauces, quam, ad, anĭmal.
b) Indica de que palabras latinas teñen derivado as seguintes palabras:
magnate, avícola, urbanismo, amenidade, oval.
c) Completa as frases seguintes coas expresións axeitadas:
Desviámonos _____para ver aquelas ruínas romanas.
Na vida fanse moitas cousas _____ sen obter nada a cambio.
No medio da conversa, cun _____ dos seus deixounos a todos plantados.
É imprescindible, é o _____da súa empresa.
Fai o que che digo: estuda, descansa, divírtete, _____
Coincidían en todo, o un era o _____ do outro.

SOLUCIONARIO

1. Responde ás seguintes preguntas:

a) *Que feitos salientarías no goberno de Diocleciano?*

Diocleciano reorganizou o Imperio. Introduciu unha serie de cambios, pois ao desaparecer moitas institucións republicanas creou outras novas. Orientalizou a monarquía, separou o poder militar do civil e racionalizou as tarefas administrativas. Tratou de resolver a cuestión sucesoria co sistema denominado Tetrarquía.

b) *En que consistía o sistema de goberno e sucesión chamado Tetrarquía?*

A tetrarquía era o goberno de catro, dous Augustos e dous Césares que sucederían aos dous Augustos.

c) *Cando se promulgou o Edicto de Milán? Que importancia tivo para o cristianismo?*

No ano 313 d.C. O cristianismo deixou de ser perseguido ao permitirse con este edicto a liberdade de culto

d) *Investiga de que provincia do Imperio era orixinario o emperador Teodosio e menciona outros emperadores que tamén o foron.*

Teodosio era hispano, ao igual que Traxano e Adriano.

e) *Que repercusión tivo que Teodosio alistase aos godos no exército romano?*

A medida foi valorada posteriormente de forma dispar: para uns foi acertada, pois os godos aportaron sangue novo ao exército; pero para outros, isto fixo que as lexións se debilitasen ao desaparecer a disciplina dos tempos pasados.

f) *Quen foron Honorio e Arcadio?*

Honorio e Arcadio foron os fillos de Teodosio, aos cales puxo ao fronte das dúas partes en que se dividiu o Imperio romano. Honorio, de Occidente, e Arcadio, de Oriente.

NOTA: para realizar os seguintes exercicios convén utilizar o vocabulario.

2.

a) Indica a que tema pertencen os seguintes substantivos expresados en xenitivo plural:

partium, honōrum, ignium, siděrum, exemplarium, agmĭnum,legum, navium.

TEMAS EN CONSOANTE	TEMAS EN VOGAL
honorum (honor, honōris)	**partium (pars, partis)**
siderum (sidus, siděris)	**navium (navis, navis)**
agminum (agmen, agmĭnis)	**ignium (ignis, ignis)**
legum (lex, legis)	**exemplarium (exemplar, exemplāris)**

b) *Escribe os casos que se piden de:*

arx, arcis: acusativo plural: **arces;** xenitivo plural: **arcium**; e ablativo singular: **arce**.

ignis, ignis: ablativo plural: **ignĭbus**; ablativo singular: **igne**; e nominativo plural: **ignes**.

calcar, calcāris: acusativo singular: **calcar**; acusativo plural: **calcaria**; e ablativo singular: **calcāri**.

c) *Declina conxuntamente* ***testis miser****.*

CAS0	SINGULAR		PLURAL	
Nominativo		**testis miser**		**testes misĕri**
Vocativo		**testis miser**		**testes misĕri**
Acusativo		**testem misĕrum**		**testes misĕros**
Xenitivo		**testis misĕri**		**testium misĕrōrum**
Dativo		**testi misĕro**		**testĭbus misĕris**
Ablativo		**teste misĕro**		**testĭbus misĕris**

d) *Analiza e traduce as seguintes formas verbais:*

delectabĭtur, delectantur, delecter

repiebātur, rapiēris, raperentur

F. VERBAL	VOZ	PERSOA E Nº	TEMPO	MODO	TRADUCIÓN
delectabĭtur	Pasiva	3ª singular	Futuro imperfecto	Indicativo	*será deleitado*
delectantur	Pasiva	3ª plural	Presente	Indicativo	*son deleitados*
delecter	Pasiva	1ª singular	Presente	Subxuntivo	*eu sexa deleitado*
repiebātur	Pasiva	3ª singular	Pretérito imperfecto	Indicativo	*era arrebatado*
rapiēris	Pasiva	2ª singular	Futuro imperfecto	Indicativo	*serás arrebatado*
raperentur	Pasiva	3ª plural	Pretérito imperfecto	Subxuntivo	*serían arrebatados*

3.

a) *Analiza e traduce as seguintes oracións:*

A magistris clarōrum virōrum mira facinŏra narrabuntur.

Avium ova cibum hominĭbus dant.

Magnae urbes, alti montes vallesque amoenae viatōres delectabunt.

A magistris	clarōrum virōrum	mira facinŏra	narrabuntur
C. Axente	*C. Determinativo*	*Suxeito paciente*	*V. pas.*

A: preposición de ablativo. Forma con **magistris** o complemento axente.

magistris: ablat. plural. de **magister, magistri**. Función: Cto. Axente.

clarōrum: xenit. plural de **clarus, clara, clarum**. Concerta en xénero, número e caso con **virōrum** (**vir, viri**). Forman un sintagma nominal coa función de Cto. determinativo.

mira: nominat. plural neutro de **mirus, mira, mirum**. Concerta en xénero, número e caso con **facinŏra** (**facinus, -oris**). Función do sintagma: Suxeito paciente.

narrabuntur: 3ª pers. do plural do futuro imperfecto de Indicativo, en voz pasiva, do verbo **narro, narras, narrare, narravi, narratum**.

Tradución: *Os feitos admirables dos homes ilustres serán narrados polos mestres*

Avium	ova	cibum	hominĭbus	dant
C. Determinativo	*Suxeito*	*Cto. Directo*	*Cto. Indirecto*	*V. act.*

Avium: xenit. plural de **avis, avis**. Función sintáctica: Cto. determinativo.

ova: nominat. plural de **ovum, ovi**. Función sintáctica: Suxeito.

cibum: acusat. singular de **cibus, cibi**. Función sintáctica: Cto. directo.

hominĭbus: dativo plural de **homo, homĭnis**. Función sintáctica: Cto. indirecto.

dant: 3ª persoa do plural do presente de Indicativo de **do, das, dare, dedi, datum**.

Tradución: Os *ovos das aves dan alimento aos homes.*

Magnae urbes, alti montes vallesque amoenae	viatōres	delectabunt
Suxeito	*Cto. directo*	*V. act.*

Magnae: nominat. plural feminino de **magnus, magna, magnum**. Concerta en xénero, número e caso con **urbes** (**urbs urbis**). Sintagma con función de suxeito.

alti: nominat. plural de **altus, alta, altum**. Concerta en xénero, número e caso con **montes** (**mons montis**). Outro sintagma tamén suxeito.

amoenae: nominativo plural feminino. Concerta en xénero, número e caso con **valles** (**valles vallis**). Outro suxeito unido aos anteriores pola conxunción copulativa enclítica -**que**.

viatōres: acusativo plural de **viator, viatōris**. Función: Cto. Directo.

delectabunt: 3ª persoa do plural do futuro imperfecto de Indicativo de **delecto.**

Tradución: *As grandes cidades, os altos montes e os vales agradables deleitarán aos camiñantes.*

b) Converte en activa ou pasiva, segundo corresponda, as oracións anteriores.

PASIVA

A magistris	clarōrum virōrum	mira facinŏra	narrabuntur
C. Axente	*C. Determinativo*	*Suxeito paciente*	*V. pasiva*

ACTIVA

Magistri	clarōrum virōrum	mira facinŏra	narrabunt
Suxeito	*C. Determinativo*	*Cto. directo*	*V. activa*

ACTIVA

Avium	ova	cibum	hominĭbus	dant
C. Determinativo	*Suxeito*	*Cto. Directo*	*Cto. indirecto*	*V.activa*

ACTIVA

Avium	ovis	cibus	hominĭbus	datur
C. Determinativo	*C. Axente*	*S. Paciente*	*Cto. indirecto*	*V. pasiva*

ACTIVA

Magnae urbes, alti montes vallesque amoenae	viatōres	delectābunt
Suxeito	*Cto. directo*	*V. activa*

PASIVA

Magnis urbibus, altis montibus vallibusque amoenis	viatōres	delectābuntur
Cto. Axente	*Suxeito*	*V. Pasiva*

4.

a) Explica a evolución fonética das consoantes finais nas seguintes palabras latinas:

tempus, fauces, quam, ad, anĭmal.

tempus > *tempos*. En lat. era sg., en gal. por analoxía considerouse plural, e creouse o sg. *tempo.*.

fauces > *fauces*. O **s** final mantense.

quam > *cuan*. O **m** final pasou a *n* por ser monosílabo.

ad > *a*. O **d** final desapareceu.

anĭmal > *animal*. O **l** final mantense.

b) Indica de que palabras latinas teñen derivado as seguintes palabras:

magnate, avícola, urbanismo, amenidade, oval

magnate deriva de **magnus, magna, magnum.**

avícola ven de **avis, avis.**

urbanismo procede de **urbs, urbis.**

amenidade deriva de **amoenus, amoena, amoenum.**

oval ven de **ovum, ovi**

c) *Completa as frases seguintes coas expresións axeitadas:*

Desviámonos **ex professo** para ver aquelas ruínas romanas.

Na vida fanse moitas cousas **gratis et amōre** sen obter nada a cambio.

No medio da conversa, cun **ex abrupto** dos seus deixounos a todos plantados.

É imprescindible, é o **fac totum** da súa empresa.

Fai o que che digo: estuda, descansa, divírtete, **etc**. (= **et caetera**).

Coincidían en todo, o un era o **alter ego** do outro.